

Uwagi ogólne TOE do projektu ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw

1. Straty sprzedawców zobowiązanych na opustach

Uwaga pokrywa się z pismem TOE do Ministra Klimatu z dnia 14 maja 2020 r. (znak TOE 55/20/RZ).

Wskazywane zarówno przez poszczególne spółki obrotu, jak i TOE, **koszty związane z rozliczeniem przez sprzedawców zobowiązanych prosumentów energii odnawialnej**, wynikają z kształtu regulacji obecnej ustawy o odnawialnych źródłach energii (ustawa o OZE), która w swoim art. 4 wprowadziła model oparty o możliwość tzw. „odbioru” przez prosumenta, w okresie dwunastu miesięcy wprowadzonej energii do sieci, jednocześnie **przyznając tzw. opust** również na składnikach zmiennych dystrybucyjnych. Wielkość „odbioru” jest określana według wielkości mocy zainstalowanej danej mikroinstalacji i wynosi odpowiednio dla mocy:

- 1) większej niż 10 kW – rozliczenie w stosunku ilościowym 1 do 0,7;
- 2) nie większej niż 10 kW moc zainstalowana mikroinstalacji - w stosunku 1 do 0,8.

Wskazana część wolumenu wprowadzona do sieci przez prosumentów (0,3 albo 0,2) w założeniach stanowi swojego rodzaju rekompensatę dla sprzedawców. Faktycznie, **rekompensata ta pozwala pokryć tylko część pojawiającego się po stronie sprzedawców kosztu, wynikającego z ubytku dystrybucyjnego**. Ubytek dystrybucyjny wynika z faktu, że energia elektryczna, którą prosument „odbiera” - faktycznie pobiera z sieci - w relacji sprzedawca - OSD, w pełni objęta jest opłatami dystrybucyjnymi, które sprzedawca ponosi za prosumenta. W relacji sprzedawca – prosument, zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o OZE. **Koszt ten (generujący stratę) po stronie sprzedawców stale się powiększa** ze względu na dynamiczny przyrost nowych mikroinstalacji. Szacowany roczny koszt w przypadku rozliczeń dla jednego PPE „prosumenckiego” jest uzależniony od wartości rynkowej energii elektrycznej, w bieżących realiach cen wynosi ok. 400 zł. Przy liczbie 200 tys. prosumentów, koszt ten oscyluje w granicach 80 mln zł.

W ramach prowadzonych konsultacji kolejnych projektów nowelizacji ustawy o OZE, jak również korespondencji TOE i prac w Ministerstwie Energii (Ministerstwie Klimatu) oraz Ministerstwie Rozwoju (MR), TOE wielokrotnie wskazywało, że **dotychczasowe rozwiązania generują koszty po stronie sprzedawców zobowiązanych funkcjonujących na rynku konkurencyjnym**. Jednocześnie oczywiście ze strony TOE oraz sprzedawców jest głębokie poparcie kierunków zmian i rozwoju źródeł rozproszonych, w tym mikro i małych instalacji OZE i prosumentów. Sprzedawcy i TOE czynnie włączają się w ten trend. Należy dodatkowo wspomnieć, że oprócz informacji o ponoszonych przez sprzedawców zobowiązanych stratach w rozliczeniach prosumentów przedstawiane były także **możliwe rozwiązania**. Jednym z takich modeli jest dokonywanie rozliczeń z prosumentami za energię w stosunku 1:1 (wychodząc naprzeciw prosumentom) bez dokonywania opustu na składnikach dystrybucyjnych tak, aby nie występował ubytek dystrybucyjny po stronie sprzedawców. Według ostatnich propozycji MR, obejmujących rozliczenie prosumentów w stosunku 1:1, projektowanym rozwiązaniem po stronie dystrybucji, mogłaby być dedykowana taryfa prosumencka, z korzystniejszą niż dla zwykłego odbiorcy stawką. Korzyści po stronie dystrybucyjnej wynikają z poprawy przepływow w sieci ze względu na generację energii bliżej punktu jej poboru – w sieciach niskiego napięcia.

Poniżej propozycja potencjalnych zapisów ustawy o OZE, wg modelu rozliczania 1:1:

„Art. 4. 1. Sprzedawca, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, dokonuje rozliczenia ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne przez prosumenta energii odnawialnej w stosunku ilościowym **1:1**.

~~1) 1 do 0,7 – w przypadku łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mikroinstalacji i instalacji, o której mowa w art. 2 pkt 36a lub jej części łącznie większej niż 10 kW;~~

~~2) 1 do 0,8 – w przypadku łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej mikroinstalacji i instalacji, o której mowa w art. 2 pkt 36a lub jej części łącznie nie większej niż 10 kW.” (...)~~

art. 4 ust. 4. „Od ilości rozliczonej energii elektrycznej w sposób, o którym mowa w ust. 1, prosument energii odnawialnej nie uiszcza: ~~1)~~ na rzecz sprzedawcy, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, opłat z tytułu jej rozliczenia.

~~2) opłat za usługę dystrybucji, których wysokość zależy od ilości energii elektrycznej pobranej przez prosumenta energii odnawialnej; opłaty te są uiszczane przez sprzedawcę, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, wobec operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, do sieci którego przyłączona jest mikroinstalacja.”~~

2. Ponoszenie tzw. kolorowych obowiązków

Ponadto **dotychczasowym kosztem po stronie sprzedawców jest wykonywanie i ponoszenie tzw. kolorowych obowiązków**, obliczanych do wolumenu, który podlega pod ww. rozliczenie prosumenckie. Koszt ten również „odkłada się” po stronie sprzedawców, bez możliwości przeniesienia go na odbiorcę końcowego. W efekcie tego następuje dodatkowe „obciążenie” energii produkowanej w źródle odnawialnym obowiązkiem, wynikającym z systemu wsparcia źródeł odnawialnych. Warto wskazać, iż w regulacjach, które opierają się na modelu quasi prosumenckim, np. spółdzielnie energetyczne, Ustawodawca wprost określił, w art. 38c ust. 13 ustawy o OZE, że do wolumenu podlegającego rozliczeniu nie nalicza się i nie pobiera, „a) opłaty OZE, o której mowa w art. 95 ust. 1, b) opłaty mocowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy (Dz.U. z 2018 r. poz. 9 oraz z 2019 r. poz. 42), c) opłaty kogeneracyjnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. z 2019 r. poz. 42 i 412)” oraz „nie stosuje się obowiązków, o których mowa w: a) art. 52 ust. 1, b) art. 10 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 545, 1030, 1210 i 2020);” Zdecydowanie uważamy, że **podobne wyłączenie powinno znaleźć się przy zapisach dotyczących prosumentów energii odnawialnej**.

Jednocześnie, chcielibyśmy wskazać, że w ostatnim czasie **została rozszerzona grupa podmiotów, których rozliczanie skutkuje dla sprzedawców stratami finansowymi**. Z rozliczenia prosumenckiego, na którym w obecnym modelu sprzedawcy ponoszą stratę, mogą korzystać również spółdzielnie energetyczne, jak również projektowane są zmiany w zakresie klastrów energii, czy tzw. prosumenta grupowego lub wirtualnego.

W naszej ocenie obie ww. **proponowane zmiany w zakresie zasad rozliczeń, powinny dotyczyć wszystkich podmiotów działających na zasadzie presumpcji** tak, aby rozwój energetyki rozproszonej był neutralny dla poszczególnych uczestników tego procesu. Pozwoli to dodatkowo zachęcić podmioty w nim uczestniczące do promowania tych rozwiązań i poszerzania ofert.

3. Koszt podatku akcyzowego jaki sprzedawcy zobowiązani ponoszą w związku z rozliczaniem dostaw energii z prosumentami.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami oraz stanowiskiem fiskusa, **akcyza powinna być odprowadzana na rachunek organu podatkowego od całej pobranej przez prosumenta energii elektrycznej z sieci bez uwzględnienia rozliczenia**, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o OZE. Takie podejście powoduje, że:

- w przypadku wystąpienia salda dodatniego prosument płaci sprzedawcy w cenie kwotę akcyzy jedynie od ilości energii stanowiącej różnicę pomiędzy ilością energii elektrycznej pobranej z sieci przez prosumenta oraz ilością energii elektrycznej wprowadzonej do tej sieci, a pozostałą kwotę akcyzy finansuje sprzedawca zobowiązany;
- w przypadku wystąpienia salda ujemnego całość podatku akcyzowego finansuje wyłącznie sprzedawca zobowiązany.

Co ważne na moment wejścia w życie ustawy o OZE, istniał w tej ustawie przepis art. 4 ust. 10 który stanowił, iż: *„Pobrana energia podlegająca rozliczeniu, o którym mowa w ust. 1, jest zużyciem energii wyprodukowanej przez danego prosumenta w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym”*.

Przepis ten został wykreślony, gdyż, jak twierdziło Ministerstwo Finansów, kwestie związane z opodatkowaniem akcyzą uregulowane zostały w akcie rangi ustawowej, która reguluje przedmiotową materię w sposób wyłączny. Co oznacza, że **prawa i obowiązki związane z podatkiem akcyzowym nie mogą być kształtowane przez inne ustawy**, co wynika z autonomii prawa podatkowego.

W związku z powyższym **proponujemy zmianę przepisów ustawy o podatku akcyzowym:**

W art. 30 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w następującym brzmieniu:

„1a. Zwalnia się od akcyzy energię elektryczną rozliczoną zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2020 r., poz. 261, 284, 568, 695, 1086) w ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci w celu jej zużycia na potrzeby własne przez prosumenta.”

Uwaga ogólna do projektu ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw zgłoszona do TOE przez jednego z Członków w ramach konsultacji wewnętrznych

Przedłużenie maksymalnego okresu obowiązywania mechanizmu rozliczeń opustu w ramach systemu prosumenckiego do roku 2045 oznacza przedłużenie i usankcjonowanie, mającego miejsce od początku wprowadzenia rozliczeń prosumentów w oparciu o ten system, systemu / sytuacji strat dla sprzedawców / spółek obrotu i OSD.

Aby przeciwdziałać utrzymaniu a wręcz rozszerzeniu tej sytuacji w związku z rosnącą w tempie geometrycznych ilością instalacji objętych tym systemem, proponujemy:

- pozostawienie obecnego systemu opustów dla prosumentów z jednoczesnym **wprowadzeniem rozliczenia kosztów po stronie sprzedawców z wykorzystaniem opłaty OZE a po stronie OSD z wprowadzeniem mechanizmu konta regulacyjnego** lub
- pozostawienie obecnego systemu opustów dla prosumentów ale z jednoczesną zmianą wysokości opustu z obecnego 1:0,7 / 1:0,8 do 1:0,6 lub 1:0,5 dla wszystkich instalacji objętych systemem oraz **wprowadzeniem po stronie OSD mechanizmu konta regulacyjnego.**

W innym przypadku wszelkie "koszty" po stronie sprzedawców / spółek czy OSD zostaną przerzucone na pozostałych odbiorców, w szczególności takich, którzy nie mają możliwości uczestniczenia w klastrach, w głównej mierze odbiorców wrażliwych.
